

حسین حقگو

کارشناس اقتصادی

کوه یخ!

«اگر دقیقاً مشخص نشود که هر چیزی متعلق به چه کسی است، آن‌گاه مبنای نهادی مبادله از بیسن خواهد رفت و در صورت نبود این رابطه مبادله، قیمت‌های پولی در بازار شکل نخواهد گرفت. بدون قیمت‌های پولی که سنجش و مقایسه‌ کاربردهای احتمالی منابع کمیاب بر پایه آنها صورت می‌گیرد، سیگنال‌های مربوط به سود و ضرر نخواهد توانست در تغییر کاربرد منابع مؤثر باشد.»

پیتر بوئکه، اقتصاددان مکتب اتریش انتشار گزارش تحقیق و تفحص از فولاد مبارکه را باید به فال نیک گرفت و ضمن ضرورت مجازات متخلفان در یک دادرسی عادلانه، اجتناب از برخورد جناحی و سیاسی با این پرونده را اصل قرار داد و بازشدن چنین پرونده مهمی از فساد را فرصت و دلیلی دانست بر ضرورت اصلاحات عمیق ساختاری در حوزه‌های مختلف اقتصادی و سیاسی، آن‌هم در زمانی که احتمال گشایش گره پرونده هسته‌ای بیش از هر زمان دیگری احساس می‌شود، چراکه به اعتقاد تقریباً تمامی کارشناسان، احیای برجام اگر چه شرط لازم برای تحول توسعه‌ای کشور است، اما بی‌شک شرط کافی نیست و اصلاحات ساختارها و سازوکارهای اقتصادی در داخل امری حیاتی برای تحقق این هدف است. یکی از مهم‌ترین بسترهای شکل‌گیری فساد و تخلفات گسترده در فولاد مبارکه طرح «بدهم عدالت» است. پروژه بزرگ اقتصادی که نقش مهمی در اختلال شدید در نظام مالکیت و مدیریتی نگاه‌های اقتصادی کشور و از جمله این واحد عظیم فولادسازی داشت

اقتصادهای بزرگ و پویا به دنبال تصاحب راه‌ها

وامکان چنین سوءاستفاده‌های مهیبی را فراهم کرد. این در حالی است که قرار بود واگذاری سهام این بنگاه و سایر بنگاه‌ها مشمول این طرح به مردم موجب اصلاح ساختار و مدیریت شرکت‌ها و افزایش کارایی بنگاه‌های دولتی واگذارشده و ترویج فرهنگ سهام‌داری و… شود. از حدود ۴۹ درصد سهام دولت در فولاد مبارکه حدود ۳۰ درصد آن متعلق به سهام عدالت (شرکت‌های سرمایه‌گذار استانی) است که هرچند در ظاهر متعلق به مردم است، اما در واقع توسط دولت اداره می‌شود و به کام دولتی‌هاست (شبان ذکر است که بر اساس گزارش هیئت تحقیق و تفحص مجلس، سازمان خصوصی سازی در پاسخ به استعلام این هیئت دراین‌باره، تأکید کرده که «مالکیت و مدیریت سهام عدالت فولاد مبارکه تا تاریخ ۳۱ شهریور ۱۴۰۰ بر عهده سازمان ایدمپرو است». به‌عبارتی علاوه بر ۱۹ درصد سهام ایدمپرو در فولاد مبارکه، ۳۰ درصد سهام عدالت متعلق به مردم نیز توسط همین شرکت دولتی اداره می‌شود). پروژه عظیم «سهام عدالت» که بدون پشتوانه فکری و زیرساخت‌های لازم در سال ۱۳۸۷ آغاز شد، کل اقتصاد کشور را متأثر و ساختار مالکیت و مدیریتی بزرگ‌ترین بنگاه‌های صنعتی و اقتصادی کشور را درگرون کرد (۴۹ بنگاه عظیم دولتی، ۳۶ شرکت بورسی و ۱۳ شرکت غیربورسی» در حوزه‌های فولاد، مس، سیمان، پتروشیمی و پالایش، بانک و مخابرات و…) و آسیب‌های جدی به مداوم حیات این بنگاه‌ها وارد کرد، چراکه سهام آنها آن‌چنان خرد و کوچک شد که اهداف اصلی این پروژه از جمله «افزایش کارایی بنگاه‌های دولتی واگذارشده» و «اصلاح ساختار و مدیریت شرکت‌ها» را

ناممکن کرد و سبب مشکلات و ابهامات بزرگی شد. همچون تضعیف ارتباطات آنها با حلقه‌های پیشین و پسین، دوگانگی در بنگاه‌های واگذارشده، مالکیت مردم، مدیریت دولت و در نتیجه عدم کاهش تصدی‌گری دولت و افزایش کارایی بنگاه‌ها، عدم امکان برنامه‌ریزی میان‌مدت و بلندمدت در بنگاه‌ها، ضعیف‌شدن امکان نظارت بر عملکرد و فعالیت‌های بنگاه‌ها، عدم انگیزه کافی ورود بخش خصوصی واقعی برای سرمایه‌گذاری در این بنگاه‌ها به واسطه نامشخص‌بودن مالکیت آنها و در نتیجه ناکارآمدی و زیان‌ده‌شدن احتمالی آنها و… در مسیر تغییر این روند و اصلاح فرایند موجود به‌نظر مهم‌ترین اقدامات ضروری عبارت است از:

- ایجاد فضای آزاد و رقابتی و بهبود فضای کسب‌وکار و کاهش مداخلات غیرضرور دولت و قیمت‌گذاری دستوری و ممنوعیت‌های سلیقه‌ای وارداتی و صادراتی و همچنین مقابله با توزیع انواع رانت‌ها و پول‌پاشی‌ها تحت عناوین مختلف حمایتی و… جهت تحقق ظرفیت‌های واقعی بنگاه‌های خصوصی (واگذارشده یا متعلق به فعالان اقتصادی).
- شفاف و نظام‌مندکردن هرچه بیشتر وضعیت هلدینگ‌ها و مجموعه‌های عظیم شبه‌دولتی و نظارت دقیق بر روند فعالیت‌ها و مدیریت آنها و تبعیت آنها از قوانین حاکمیتی و به‌ویژه جلوگیری از ایجاد فضای انحصاری و نیمه‌انحصاری توسط آنها. همچنین اصلاح تعریف شرکت دولتی در قانون محاسبات عمومی و قوانین خدمات کشوری و حسابرسی از شرکت‌هایی که درصدی از مالکیت آنها متعلق به دولت است.

یادداشت

چابهار، چهارراه ترانزیت بین‌الملل، محیط زیست، گردشگری و کشاورزی را دریابیم

چابهار با آب‌وهوای همیشه بهاری و معتدل مشهور به شهر «چهار بهار» با مساحتی حدود ۱۷۱۵۵کیلومترمربع در منتهی‌الیه جنوب شرقی ایران، به عنوان تنها بندر اقیانوسی ایران، به دلیل نزدیکی به استوا از تغییرات دمای کمی در فصول سال برخوردار است و معتدل‌ترین هوای جنوب ایران را دارد.

باید همچون نگارنده، به این قطعه جواهر خاک پاک میهن سفر کرد و باید در میان مردم مهربان و میهمان‌نواز بلوچ حضور داشت و زندگی کرد تا بتوان با پتانسیل‌های ارزشمند چابهار

به‌طور خاص و بلوچستان به‌طور عام از نزدیک آشنا شد.

بندر چابهار در ارتفاع هفت متر از سطح دریا و حدود ۳۰۰ کیلومتر مرز آبی با دریای مکران، در ۶۰ درجه و ۳۷ دقیقه طول شرقی و ۲۵ درجه و ۱۷ دقیقه عرض شمالی، هم‌عرض جغرافیایی بندر میامی در شبه‌جزیره فلوریدای آمریکااست و شرایط آب و هوایی آن هم کاملاً مانند میامی است! چابهار در ۲۲۸۶ کیلومتری تهران واقع است و فاصله آن تا زاهدان ۷۲۱ کیلومتر و تا بندر کراچی پاکستان، ۹۰۰ کیلومتر است.

بندر چابهار به‌دلیل موقعیت راهبردی‌اش، نزدیک‌ترین راه دسترسی کشورهای محصور در خشکی آسیای میانه و قفقاز و روسیه به آب‌های آزاد است و از این روی توسعه بندر برای بابرگری کشتی‌های اقیانوس‌پیما و توسعه فرودگاه بین‌المللی آن در راستای اهمیت استراتژیک چابهار به عنوان یکی از مهم‌ترین چهارراه‌های گذرگاه (کریدور) شمال- جنوب و شرق-غرب بازرگانی ژئوپلیتیک جهانی اهمیتی روزافزون دارد. ترانزیت تجاری بازرگانی از چابهار هم در کاهش وابستگی تجارت و ترانزیت کشورها به کانال سوئز می‌تواند مؤثر باشد و هم به عنوان دروازه ورودی و چهارراه گذرگاه‌های بین‌المللی شمال- جنوب و محور توسعه شرق کشور محسوب شد.

چابهار مزیت‌های عمده و اساسی نسبت به بندرهای پاکستان ازجمله گوادر دارد، به‌ویژه برتری از نظر عمق آبگیری اسکله و افزون بر آن به قول

رئیس جمهور وقت افغانستان، هزینه انتقال کالا از چابهار به افغانستان، نسبت به بندر کراچی پاکستان، دوونیم برابر کمتر است!

نخستین طرح جامع راه‌اندازی بندر چابهار در سال ۱۳۵۲ خورشیدی آغاز شد. نکته کمتر شناخته‌شده ویژگی‌های چابهار، خنک‌بودن هوای تابستان آن است به شکلی که هوای چابهار همواره در فصل تابستان از شهر تهران خنک‌تر است! گوادر پاکستان با گوادر در شرق چابهار هم با وزش نسیم باد همیشگی آن معروف است و واژه گوادر به بلوچی یعنی: جایب با وزش باد؛ (در زبان بلوچی به عنوان یکی از شاخه‌های زبان آریایی، به «باد»، «وا» می‌گویند دقیقاً همانند واژه مازندرانی وا!)

چابهار از تریماه تا اوایل شهریور تحت تأثیر بادهای سرد جنوبی است که در اصطلاح محلی به آن بادهای ۱۲۰روزه گویند. یکی از جذبات‌های گردشگری طبیعی تابستان‌های خنک چابهار هم جشنواره گردشگری مونسون است که در نیمه دوم امرداد هر سال برگزار می‌شود که از بهترین راه‌های آشنایی با فرهنگ زیبای بلوچی و ازجمله معرفی دهه‌ها غذای خوشمزه و سنتی بلوچی و به ویژه غذای بسیار لذیذی به نام کراهی است. پدیده مونسون در فصل تابستان روی اقیانوس هند تشکیل می‌شود و اثرات آن، استان سیستان و بلوچستان و به‌ویژه مناطق مرکزی و جنوبی آن را خنک می‌کند و نقش مهمی در تعدیل دمای هوای نوار ساحلی این استان در فصل تابستان دارد که این فصل را برای حضور گردشگران دلچسب می‌کند.

موسیقی زیبای بلوچی، تالاب لیبار با دریاچه زیبای صورتی چابهار، خلیج چابهار با جلوه‌های طلوع و غروب خورشید در دریا، تپه زیبا و شگفت‌انگیز گل‌فشان به ارتفاع حدود ۲۰ متر که مثل یک آتشفشان فعال از دهانه آن گل سرد طوسی‌رنگی تراوش می‌شود، انواع بوته‌ها و درختچه‌های بومی نیمه‌گسبیری ازجمله درخت انجیر معابد (لور لول، به زبان محلی «کرک»)، گز، کلبر و چش و پرندگانی چون چنگر، فلامینگو، کیشم، انواع حواصیل، طاووسک، باقرقره، تیهو، عقاب ندشتی و خوتگا، رودخانه باهوکلات در ۹۰ کیلومتری شرق چابهار به عنوان زیگناگه تسماح پوزه‌کوتاه ایرانی، کاندو، کوه‌های بسیار زیبا و شگفت‌آور بدوم با مریخی یا کوه‌های مینیاوری، مجتمع تفریحی- علمی نجوم، جزیره شیطان، ساحل شب‌تاب چابهار که با قدم‌گذاشتن در فصل‌های پاییز و زمستان، این پدیده شگفت‌آور قابل مشاهده است، محوطه باستانی کنارک از دوران پارینه‌سنگی میانی، قلعه تیس (قلعه پرتغالی‌ها) و قلعه پیروز گت از دوره اشکانیان و ساسانیان، قلعه بلوچ گت، قلعه انوشیروان سکان باهوکلات، قلعه باتل روستای کتیک، کوه‌های ییل‌بند که به روایتی محل نگهداری فیل‌های شاه بوده و مقابر گنجی که در دامنه ییل‌بند شبیه دخمه‌های گورمانند سیراف بوشهر (که برخلاف تصور عام برای ذخیره آب درست شده‌اند)، محوطه باستانی دمب کوه باهوکلات با حدود ۴۵۰۰ تا ۵۰۰۰ تدفین، گورستان قدیمی دشتیاری دوره آهن می‌تاریخات، غارهای بان مستینی کوه شهبازبند، گودانگیز (گودال انگلیس) که به روایت مردم بومی، در اواخر دوره پارینه‌سنگی میانه‌ای، کاندو، اقدام به حفاری کرده و سفال، اشیای برنزی، آهنی و سنگی زیادی را پیدا و غارت کرده‌اند، قدم‌گاه خضر، چاه باستانی آجری پلان دوره هخامنشی، چاه باستانی تیس کوپان، چاه باستانی مزن چات (چاه جن‌ها) در روستای اپکان و… تنها فهرستی از جاذبه‌های گردشگری چابهار هستند که باید بیفزاییم بازی‌های محلی، جشنواره‌های شادی، هنرهای دستی بسیار زیبای بلوچی از جمله سوزن‌دوزی و سفال‌های جهانی بلوچی را.

چابهار از پتانسیل ثروت بسیار غنی و کمتر استفاده‌شده شیلات و آبریان کرانه‌های مکران برخوردار است که می‌تواند بسیاری از نیازهای پروتئینی کشور را تأمین کند. همچنین پتانسیل کشاورزی چهارفصله چابهار بی‌نظیر است و بهترین انواع محصولات صیفی و باکیفیت‌ترین میوه‌های گرمسیری همچون موز و انبه را تولید می‌کند. از یاد نمی‌برم تأکید همیشگی دوست عزیز درگذشته‌ام، روان‌شاد پرفسور کردوانی را که بهترین پتانسیل کاودری کشور را دشتیاری بلوچستان می‌دانست، بنابراین سرمایه‌گذاری راهبردی شایسته، علمی و تخصصی در شیلات، کشاورزی و دامپروری چابهار، ضرورتی اجتناب‌ناپذیر است. همچنین شایسته است با طراحی پروژه‌های راهبردی و بلندمدت مدیریت منابع آب و آبخیزداری بلوچستان و چابهار، به جای سیلاب‌های ویرانگر یا هونگ‌هایی که جان پاک کودکان بلوچ را در معرض خطر سقوط و غرق‌شدن قرار می‌دهند، شاهد تغذیه منابع و سفره‌های آب زیرزمینی باشیم تا افزون بر توسعه اقتصادی، کشاورزی، دامپروری، اشتغال‌زایی، فقرزدایی و ارتقای معیشت مردم بومی بلوچ، تأمین بسیاری از نیازهای شیلاتی، کشاورزی و دامی کشور هم از سیستان و بلوچستان میسر شود.

کوتاه سخن اینکه توجه راهبردی و به فعل درآوردن پتانسیل‌های شگفت‌انگیز و بی‌بدیل ترانزیت بین‌المللی، گردشگری، محیط‌زیستی و کشاورزی

چابهار می‌تواند بستری باشد برای توسعه پایدار و متوازن ملی و الگویی باشد برای تأمین حداکثری حقوق شهروندی ملت ایران.

✽ استادیار دانشگاه و پژوهشگر فرهنگی و ژئوپلیتیک

میرمهرداد میرسنجری

حسام‌الدین یوسفی

چین برای گذر از ایالات متحده و تصاحب عنوان بزرگ‌ترین اقتصاد جهان یک هدف بیشتر ترسیم نکرده است؛ تصاحب راه‌ها از طریق مگاپروژه راه ابریشم، در کارآمدی این راهبرد چین برای اشراف به تجارت جهان، همین بس که آمریکا نیز چاره‌ای جز مقابله‌به‌مثل نیافته و در تدارک تعریف مسیر جدیدی است در قالب طرح کلان اقتصادی ایندیواسیفیک.
قرارداشتن چابهار در نقطه کانونی این دو طرح بزرگ و البته طرح «دروازه جهانی» اتحادیه اروپا، این پرسش راهبردی را به ذهن متبادر می‌کند که آیا چابهار، مهم‌ترین معبر تجاری جهان است؟

جایگاه چابهار در برنامه ۲۰۳۵ چین

چشم‌اندازها و برنامه‌های اقتصادی چین، خبری از ابراقتصادی در سال ۲۰۲۵ می‌دهد که بالاتر از آمریکا، به عنوان بزرگ‌ترین اقتصاد جهان دست‌یافته است. بدون تردید عنصر راهبردی و بنیادی این برنامه‌ها و چشم‌اندازها هم یافتن مزیت رقابتی و برتری جوینی با تکیه بر در اختیار داشتن «راه» است. رویکردی که برای اولین‌بار در سال ۲۰۱۳ با عنوان «ابتکار کمربند و راه» مطرح شد و از سال ۲۰۱۷ با هدف احاطه به مسیریهای دسترسی به بازارهای جهانی، چین اجرای این طرح بلندپروانه را آغاز کرد. هسته مرکزی این طرح که کریدور اقتصادی چین و پاکستان (سی‌پک) نام گرفته، غرب چین یا ایالت کاشغر را به بندر گوادر پاکستان وصل می‌کند. چینی‌ها با این کریدور اقتصادی از شمال پاکستان وارد شده و به گوادر می‌رسند. این کریدور درعین‌حال که چین را به سهولت به آسیای میانه و روسیه می‌رساند، مسیر دسترسی به بازار شمال آفریقا و خاورمیانه را کوتاه می‌کند و امکان ادامه مسیر سهل و ارزان به اروپا را بدون گذر از کانال سوئز فراهم می‌کند، اما از منظر اقتصادی و سهل‌الوصول‌بودن، ادامه این مسیر از گوادر و تحقق همه این مزیت‌ها برای چین، یک راه بیشتر ندارد: چابهار. با این حال تعلل ما برای آزادکردن ظرفیت‌های چابهار به منظور نقش‌آفرینی در این کریدور اقتصادی حیاتی، پروژه بزرگ چین را با احلال مواجه نمی‌کند؛ بلکه برنامه چین از طرق دیگری ادامه می‌یابد و محتمل‌تر آن: افغانستان.

چابهار و سایه سنگین یک مسیر جایگزین

چابهار شاید در حساس‌ترین نقطه از محری قرار گرفته که می‌تواند چین را از طریق کریدور اقتصادی به آسیای میانه، روسیه و حتی اروپا برساند یا حتی مزیت‌هایی مانند تأمین انرژی ارزان و امکان ادامه مسیر زمینی به سمت شمال و غرب، کفه چابهار را نسبت به همسایه‌اش یعنی بندر گوادر پاکستان بسیار سنگین‌تر کند؛ اما تعلل در استفاده از ظرفیت‌ها و مزیت‌ها ممکن است چین را به سمت تغییر مسیر از چابهار به افغانستان

مدرک تحصیلی **اینجناب محسن صابری وحید** فرزندعلی اکبر کد ملی ۰۹۴۱۳۱۶۶۱ متولد مشهد در رشته مدیریت بازرگانی در مقطع کارشناسی از دانشگاه آزاد اسلامی مفقود گردیده است از یابنده تقاضا می شود آن را به آدرس : مشهد .بزرگراه هاشمی رفسنجانی ۳۶ جنب انبار شهید محبت دار ارسال نماید یا جهت تحویل با شماره۰۹۳۳۰۷۹۵۹۵۹ تماس بگیرد .

مدرک فارغ التحصیلی **اینجناب محمد هادی** فرزند اسد الله به شماره شناسنامه ۱۴۹۳۶ صادره از تهران در مقطع کارشناسی رشته مترجمی زبان انگلیسی صادره از واحد دانشگاهی آزاد تاکستان مفقود گردیده است و فاقد اعتبار می باشد .از یابنده تقاضا می شود اصل مدرک را به دانشگاه آزاد اسلامی واحد تاکستان به نشانی تاکستان، سه راه شامی شاپ ارسال نماید .

برگ سبز **خودرو دونا پلاس EF7** رنگ سفید روغنی مدل ۱۴۰۰ به شماره پلاک ایران ۴۰_ ۸۸۵_ ل ۷۶ و شماره موتور 153H0044195 و شماره شاسی NAAW61HU7ME408164 به نام **سارا سیفی** مفقود گردیده و از درجه اعتبار ساقط می باشد.

مدرک فارغ التحصیلی **اینجناب حمیدرضا خضری یزدان** فرزند اصغر به شماره شناسنامه ۳۸۴ صادره از تهران در مقطع کارشناسی پیوسته رشته مهندسی صنایع (تولید صنعتی) صادره از واحد دانشگاهی تهران جنوب مفقود گردیده است و فاقد اعتبار می باشد .از یابنده تقاضا می شود اصل مدرک را به دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب به نشانی تهران- خیابان کریم خان زند- خیابان ایرانشهر شمالی- نبش آذرشهر پلاک ۲۰۹ و یا کد پستی ۱۵۸۴۷۱۵۴۱۴ ارسال نماید.

سند کمپانی خودرو هیوندای ACCENT-AT رنک نقره‌ای سیر – متالیک مدل ۱۳۹۷ به شماره موتور G4FCJU388441 و شماره شاسی NAKNFH320JB102272 مفقود گردیده و از درجه اعتبار ساقط می باشد.	کارت کار، ویژه اتباع افغانستان به نام علیرضا رضایی فرزند خادم حسین به شماره خانوار ۹۲۲۳۷۲۷۲۲ و تاریخ تولد۱/۱/۱۳۶۳ مفقود گردیده و از درجه اعتبار ساقط می باشد
--	---